

PROTOKOLLERİN ERMENİSTAN MECLİSİ GÜNDEMİNDEN ÇIKARILMASI

Ömer Engin LÜTEM

E. Büyükelçi Ömer Engin LÜTEM

AVİM Danışmanı

17.02.2015

Başkan Sarkisyan Ermenistan Meclisi Başkanı Sahakyana gönderdiği bir mektupla 10 Ekim 2009 tarihinde Zürihte imzalanan Türkiye- Ermenistan Protokollerini Meclisten geri çektiğini bildirmiş, buna gerekçe olarak da Türkiyenin siyasi irade eksikliğini, Protokollerin sözüne ve ruhuna aykırı hareket etmesini, devamlı önkoşullar ileri sürmesini ve ayrıca Ermeni soykırımının 100. yılında 'inkâr politikasının' ivme kazanmasını göstermiştir.

Bilindiği gibi Türkiye ve Ermenistan arasında diplomatik ilişkiler kurulması ve işbirliği yapılması amacıyla imzalanan Protokollerin onaylanmasını ve dolayısıyla uygulanmasını Türkiye Karabağ sorununda olumlu gelişmeler olmasına bağlanınca, Ermenistan buna karşı çıkmış, Protokollerin önkoşul olmadan uygulanmaya konmasında ısrar etmiş, bu konuda ABD ve ABnin desteğini kazanmış, Türkiye tutumunu değiştiremeyince de, 2010 yılında Protokolleri Meclis'in haftalık gündeminden çekmişti. Ancak protokoller görüşülme dahi, Meclis gündeminde yer almaya devam etmişti. Şimdi yapılan, Protokolleri Meclis gündeminden tamamen çıkarılmasıdır. Burada dikkat edilecek husus Protokollerin reddedilmemiş olduğu, istenilen koşullar sağlandığı takdirde yeniden Meclise gönderilebileceğidir. Bu açıdan bakıldığında Başkan Sarkisyanın Protokolleri Meclisten geri çekmesinin, kamuoyunu etkilemek dışında, fazla bir anlamı yoktur.

Cumhurbaşkanı Sarkisyan neden böyle hareket etmiştir? Gerekçe olarak gösterdiği, yukarıda değindiğimiz Türkiyeden yakınmaları yeni değildir. O zaman Protokolleri şimdi Meclis'ten geri çekilmesinin başka nedenleri olsa gerektir.

Son günlerde Ermenistanda en önemli olay, ülkenin ikinci partisi olan Müreffeh Ermenistan

Partisi ve özellikle bu partinin başkanı Tsarukyan ile Sarkisyan arasında gitgide derinleştiği görülen, sokak gösterileri yapılması noktasına kadar gelen ve ciddi bir bunalıma dönüşme olasılığı bulunan anlaşmazlıktır. Sarkisyan Protokolleri Meclisten çekmekle kamuoyunda kendi lehine bir puan kazanmak istemiş olabilir.

Sarkisyan ve hükümetinin, açıkça söylenmemekle beraber, Rusya ile sorunları olduğu anlaşılmaktadır. Bu sorunlar arasında Ermenistanın Avrasya Ekonomik Birliğine katılmakla beraber halen Avrupa Birliği ve NATO ile ilişkilerini geliştirmeye çalışması, Rusyanın Azerbaycana silah satmaya devam etmesi, Ermenistan ekonomisinde bir çok sektörde Rus şirketlerinin hâkim durumda olması ve son olarak da Gümrüdeki Rus üssünde görevli bir Rus askerinin bir Ermeni aileyi öldürmesi olayının ülkede yarattığı Rusya aleyhindeki havaya Ermenistan hükümetinin karşı çıkmaması sayılabilir. Rusya ile yakın ilişkiler içinde olduğu bilinen Tsarukyan Cumhurbaşkanlığı için alternatif olabilir.

Sarkisyan herhalde böyle bir olasılığı dikkate alarak, temelde Rusyaya karşı olan Taşnakların hükümete katılmasını sağlayarak durumunu güçlendirmek istemiş olabilir. Taşnaklar 1998 yılında Robert Koçaryanın cumhurbaşkanı seçilmesiyle hükümete girmişler ve 2009da Türkiye- Ermenistan Protokollerinin imzalanmasını protesto ederek hükümetten ayrılmışlardır. Tekrar hükümete girebilmek için de Protokollerin reddedilmesini şart koşmuşlardır. Protokollerin reddedilmesinin ABD, AB ve hatta Rusya tarafından iyi karşılanmayacağına bilincinde olan Sarkisyan ise bunu yapamamış ve Protokolleri Meclisten çekmek yoluyla bir yarım adım atarak Taşnakları tatmin etmeye çalışmıştır. Taşnak Partisinden Giro Manoyan, Sarkisyanın bu kararını olumlu ancak yetersiz bir adım olarak değerlendirmiş, protokollerin reddedilmesi gerektiğini bildirmiştir.

Yazar Hakkında :

Atıfta bulunmak için: LÜTEM, Ömer Engin. 2026. "PROTOKOLLERİN ERMENİSTAN MECLİSİ GÜNDEMİNDEN ÇIKARILMASI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Yorum No.2015 / 14. Şubat 16. Erişim Mayıs 12, 2026. <https://www.avim.org.tr/tr/Yorum/PROTOKOLLERIN-ERMENISTAN-MECLISI-GUNDEMINDEN-CIKARILMASI>

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE

Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax:** +90 (312) 438 50 26

 @avimorgtr

 <https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi>

E-Posta: info@avim.org.tr

<http://avim.org.tr>

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır